

**Stowarzyszenie
Zachodniopomorskie Forum Wodociągowe**

Szczecin 21.10.2022.

Pan
Zbigniew Bogucki
Wojewoda Zachodniopomorski

Szanowny Panie Wojewodo

Na wstępie chcielibyśmy serdecznie podziękować Panu Wojewodzie za możliwość spotkania, ale przede wszystkim za wsłuchanie się w głos branży i podjęcie działań w jej obronie, które doprowadziły do ujęcia przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych w projekcie Ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku. Jest to priorytetowy krok do utrzymania ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków na terenie działania naszych przedsiębiorstw w całej Polsce.

Jednakże, jak Pan zapewne pamięta, problem rosnących cen energii elektrycznej to tylko jedno z wielu poruszonych przez nas zagadnień związanych z trudnościami w realizacji działalności podstawowej branżowych przedsiębiorstw.

Kontynuując zatem tematykę omawianą przez nas na spotkaniu u Pana Wojewody w dniu 4 października 2022, chcielibyśmy w sposób syntetyczny przedstawić problemy branży zarówno gospodarcze, jak i taryfowe.

Na wstępie pragniemy przypomnieć, że ustawowym obowiązkiem przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych jest zapewnienie ciągłości dostawy wody i odbioru ścieków (art. 5. Ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu ludności wodę oraz zbiorowym odprowadzaniu ścieków). Podkreślić należy, że infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna jest infrastrukturą krytyczną, która zapewnić ma ludności dostęp do podstawowego dobra jakim jest woda, bez którego niemożliwe jest życie. Sprawia to, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są podmiotami wrażliwymi, które powinny być pod szczególną opieką państwa.

Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Forum Wodociągowe

Taryfa za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków

Analizując pozytywne decyzje o zatwierdzeniu taryf przez Regulatora, jakim jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, można wnioskować, że przyjmuje on możliwość podniesienia ceny za wodę i ścieki w granicach 12-14 % w całym, trzyletnim okresie taryfowym, rozkładając przy tym wzrosty proporcjonalnie, czyli po 4 - 4,5 % rocznie. Niestety na dzień dzisiejszy absolutnie nie pokrywa to z lawinowo rosnącymi kosztami, niezależnych od przedsiębiorstw, o czym informujemy w dalszej części niniejszego pisma.

Inflacja

Przedsiębiorstwa branżowe zmagają się obecnie z olbrzymimi problemami finansowymi. Około 70 % notuje w tym roku stratę na działalności. Jednym z głównych elementów wpływających na taki stan rzeczy jest nad wyraz duża, jak na polskie warunki gospodarcze, inflacja, która za wrzesień 2022 wyniosła już 17,2%.

Oznacza to, że za usługi i materiały podstawowe płacimy średnio o 172.000 zł więcej na każdy 1.000.000,00 złotych wydatków w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Niestety to tylko część problemu, gdyż obecnie, kupując materiały eksploatacyjne w przetargach publicznych, ceny wzrosły, w zależności od grup asortymentowych, od 40% do nawet 300% rok do roku. W dodatku dostawcy, ze względu na systematyczne zmiany cen materiałów i surowców nabywanych przez nich, zaprzestali ofertowania w okresach rocznych i oferty składają w okresach krótkoterminowych, to jest trzy, a nawet jednomiesięcznych.

Dla przedsiębiorstw branżowych powoduje to znaczące zatory płatnicze i całkowity brak możliwości precyzyjnego planowania wydatków, co w branży regulowanej, dla której ceny ustalane są przez Regulatora, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, z kilku, a nawet kilkunastomiesięcznym opóźnieniem, jest elementem krytycznym.

Stopy procentowe

Kolejnym problemem dla Spółek branżowych są rosnące stopy procentowe. Rada Polityki Pieniężnej na wrześniowym posiedzeniu po raz 11 z rzędu podniosła stopy procentowe, tym razem o 0,25 pkt. bazowych. Główna stopa NBP, referencyjna wzrosła tym samym do 6,75 proc., a w ślad za nią WIBOR 1M, na podstawie którego głównie oprocentowane są kredyty, pożyczki i leasingi zaciągane przez Spółki, wzrósł do poziomu 7,06 %, przy 2,23 % w grudniu 2021 roku i 0,59 % w analogicznym okresie roku ubiegłego, to jest w październiku 2021 roku. Oznacza to, że na każde 10.000.000 zł kredytu (co jest powszechne w branży wodociągowo –

Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Forum Wodociągowe

kanalizacyjnej) Spółki w ujęciu rocznym płać o 647.000 zł więcej odsetek niżeli było to w roku 2021. Na opłacenie takich odsetek przedsiębiorstwa absolutnie nie mają pokrycia w taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, gdyż takiego poziomu wzrostu ani nie mogły przewidzieć, a tym bardziej uzasadnić w sposób wiarygodny Regulatorowi we wniosku taryfowym.

Wnioski taryfowe ujmowały oprocentowanie kredytów, leasingów i pożyczek na bazie WIBOR1M z okresów złożenia wniosków taryfowych, czyli pomiędzy **0,59 a 2,23 %**, podczas, gdy dzisiaj jest to już, jak wspomniano wyżej **7,06 %** i nie jest wykluczone, że jeszcze w tym miesiącu stopy te ponownie nie wzrosną.

Należy przy tym podkreślić, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne mają olbrzymie zobowiązania z tytułu pożyczek i kredytów, zaciągniętych na realizację inwestycji na modernizację lub budowę oczyszczalni, ujęć wody, modernizacji sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Inwestycje te w dużym stopniu były współfinansowane ze środków UE, m.in. z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Jednak te zobowiązania muszą być spłacane wg ustalonych harmonogramów.

Problemy z płynnością finansową przedsiębiorstw mogą spowodować, że banki i inne instytucje finansujące (np. WFOŚiGW lub NFOŚiGW) mogą wypowiedzieć umowy kredytowe i postawić te zobowiązania w stan natychmiastowej wymagalności, co byłoby dla przedsiębiorstw i ich właścicieli, którymi przeważnie są gminy, powodem całkowitej utraty jakichkolwiek możliwości finansowych.

Umorzenie środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych - amortyzacja

Regulator częstokroć oczekuje od firm wodociągowo – kanalizacyjnym odstąpienia od naliczania amortyzacji, czyli zaprzestania umarzania środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, zasłaniając te oczekiwania interesem społecznym.

Niestety jest to podejście absolutnie błędne i nie znajdujące oparcia w nauce o ekonomii, finansach czy rachunkowości.

Amortyzacja to, najprościej mówiąc, wyrażone wartościowo zużycie środka trwałego, czy też wartości niematerialnej i prawnej od początku jego używania. Podstawą jest szacowanie okresu ekonomicznej użyteczności danego środka trwałego. Jeżeli z analiz technologicznych wynika, że dany środek trwały np. Pompa może być używany 10 lat, to stawka amortyzacyjna wyniesie 10%. Obniżenie stawki amortyzacyjnej do 1% oznacza, że okres użyteczności tej pompy wyniesie 100 lat.

W okresie wspomnianej użyteczności środka trwałego koszty amortyzacji pokryć mają w pierwszej kolejności raty kapitałowe od kredytów i pożyczek zaciągniętych na ich nabycie lub wybudowanie środka trwałego, bądź wartości niematerialnej i prawnej, a w dalszej perspektywie do zgromadzenia środków finansowych niezbędnych na odtworzenie dekapitalizującego się składnika majątku.

Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Forum Wodociągowe

W praktyce możemy zaprezentować to następująco, jeżeli firma spłacająca kredyt na nabycie środka trwałego zaprzestanie jego amortyzacji i usunie ten koszt z taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, w tym samym momencie utraci zdolność do spłaty rat kapitałowych od tychże kredytów, gdyż w „taryfach” nie będzie dla nich pokrycia w przychodach.

W sposób bezpośredni prowadzi to do szybkiej utraty płynności finansowej przez przedsiębiorstwo.

Dla środków trwałych, dla których natomiast nie jest spłacany kredyt czy pożyczka, środki te muszą być kumulowane i przeznaczane na odtwarzanie dekapitalizującego się w czasie majątku. Jest to podstawowa zasada, określona również w warunkach o dofinansowanie projektów współfinansowanych ze środków UE. Środki unijne zostały przekazane na wytworzenie majątku wodociągowo-kanalizacyjnego, natomiast beneficjenci mają obowiązek utrzymywać ten majątek w należyтым stanie, co oznacza remonty i modernizacje, oraz zapewnić zastąpienie zużytych środków trwałych nowymi, tak aby cel inwestycyjny został spełniony. Interpretacja oczekiwana czy wręcz narzucana przez Wody Polskie może doprowadzić do ryzyka zwrotu środków unijnych przez przedsiębiorstwo, ponieważ nie zostaną spełnione zasady dofinansowania.

Każdy zarząd Spółki, który godzi się na spełnienie oczekiwań Wód Polskich w zakresie bezpodstawnego obniżania stawek amortyzacyjnych naraża się na potencjalny zarzut działania na szkodę Spółki, z którego to zarzutu nie ma w zasadzie żadnych szans się obronić.

Pracownicy

Działalność firm wodociągowych nie jest możliwa bez zatrudnienia wykwalifikowanych pracowników. Kiedy my wszyscy śpimy, to nasi pracownicy niezmiennie stoją na służbie utrzymania ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków, wykonując swoją trudną pracę na stacjach uzdatniania wody, na oczyszczalniach, w ekipach eksploatacyjno-remontowych, które jeżdżą od punktu do punktu, od stacji do stacji, od obiektu do obiektu, od przepompowni do przepompowni i zapewniają najwyższą jakość świadczonych usług.

Dla naszego odbiorcy sprawa jest jasna – odkręca kran i chce, aby tam leciała woda o odpowiednim ciśnieniu i odpowiedniej jakości. Takie są oczekiwania i branża wodociągowo – kanalizacyjna tym oczekiwaniom chce sprostać, ale bez urealnienia przychodów, firmy nie będą w stanie pokrywać kosztów bieżącej działalności.

Ta wykwalifikowana kadra pracownicza ma też swoje oczekiwania płacowe, za pracę należy się godne wynagrodzenie. Zaznaczyć należy, że te oczekiwania są absolutnie akceptowalne i niezbyt wygórowane, ale w obecnej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa nie są w stanie tych oczekiwań spełnić. Wobec tego pracownicy już protestują, protestują na Śląsku, na Zachodnim Pomorzu, protestują w innych częściach kraju. Oni rozumieją sytuację swoich przedsiębiorstw,

**Stowarzyszenie
Zachodniopomorskie Forum Wodociągowe**

rozmawiają z zarządami, z dyrekcjami, apelują do regionalnych zarządów gospodarki wodnej, ale nic z tego nie wychodzi i ich wynagrodzenia z miesiąca na miesiąc realnie są coraz niższe, przy lawinowo rosnących kosztach życia.

Utrzymanie takiej sytuacji spowoduje lada moment lawinowy odpływ siły roboczej, która na rynku jest niezastępowalna, zarówno w krótkim jak i długim okresie. Pracownika należy w tej branży długo kwalifikować, wymaga to szkoleń, poznania specyfiki działalności, wprowadzenia w prace nierzadko niebezpieczne. Firmy tego dokonują latami, jednak lojalność wodociągowców do swoich firm znajdzie swój kres i kres ten jest bliski. Każdy musi bowiem z czegoś żyć, utrzymać rodzinę.

Obawiamy się, że na przestrzeni najbliższych miesięcy może nastąpić istotny ubytek wykwalifikowanej załogi, która po prostu odejdzie z pracy, gdyż każda firma z naszego otoczenia jest już dziś w stanie dać im dużo lepsze warunki płacowe.

Szanowny Panie Wojewodo

Branża znajduje się obecnie w sytuacji dramatycznej i dzisiaj już nie prosi, ale błaga o pomoc i zrozumienie. Branża musi uzyskać ochronę Państwa, uzyskać akceptację Regulatora w zakresie urealnienia cen opłat za wodę i ścieki, inaczej czekają nas naprawdę niezbyt trudne do przewidzenia, a bardzo odczuwalnie dla społeczeństwa skutki tej polityki.

Branża wodociągowo – kanalizacyjna, przynajmniej takie jest nasze odczucie, na dzisiaj ewidentnie stała się zakładnikiem w jakiejś grze politycznej i przyporządkowana do miejsca, w którym absolutnie nie powinna się znaleźć, w którym nie chciała i nie chce być.

Wobec powyższego zwracamy się z prośbą do Pana Wojewody o kontynuację współpracy z Zachodniopomorskim Forum Wodociągowym, zmierzającą do wypracowania modeli, które uchronią nas wszystkich przed konsekwencjami utraty kontroli nad infrastrukturą krytyczną, jaką bez wątpienia są wszystkie bez wyjątki instalacje wodociągowe i kanalizacyjne.

Przekazując powyższe, pozostajemy do dyspozycji Pana Wojewody.

Z wyrazami szacunku

Janusz Dawidziak

Prezes Zarządu

Zachodniopomorskie Forum Wodociągowe

.....*Janusz Dawidziak*.....